

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра угорської філології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор УУННІ
Шпеник О.О.
«26» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ПЕРЕКЛАДАЧА

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	В культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В 11 Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація) <i>(за наявності)</i>	В 11.071 Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська
Освітня програма	Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	Українська, угорська

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна етика перекладача» для здобувачів вищої освіти галузі знань **В культура, мистецтво та гуманітарні науки** спеціальності **В 11 Філологія** предметної спеціальності (спеціалізації) (за наявності) **В 11.071 Угро-фінські мови та літератури (переклад включно)**, перша – угорська освітньої програми **Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад.**

Розробники: Талабірчук О.Ю., к.ф.н., доцент.

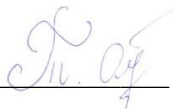
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **угорської філології**

протокол № 10 від «24» червня 2025р.

Завідувач кафедри _____ Зикань Х.І.

Схвалено науково-методичною комісією УУННІ

протокол № 5 від «24» червня 2025р.

Голова науково-методичної комісії _____ Талабірчук О.Ю.

© Талабірчук О.Ю., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	1	
	Лекції:	
	24	
	Практичні (семінарські):	
	10	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	56	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика перекладача» є формування у здобувачів уявлення про етичні засади професійної діяльності перекладача, розвиток усвідомлення моральної відповідальності за результати перекладу, ознайомлення з етичними нормами, стандартами поведінки та професійною етикою в національному й міжнародному контекстах. Дисципліна покликана виховувати відповідальне ставлення до професії, дотримання принципів конфіденційності, неупередженості, лояльності та професійної доброчесності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність використовувати знання угорської мови у професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Практикум з мовної комунікації та перекладу угорською мовою» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1 Комп'ютерна лексикографія

ОК 3 Основи авторського права та академічної доброчесності

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	ПРН 1
Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	ПРН 2

Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	ПРН 5
Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.	ПРН 6

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Професійна етика перекладача»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.	ПРН 13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, проведення поточного та модульного контрольного оцінювання, оцінювання самостійної роботи, підсумкового семестрового контролю.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна та письмова.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усна.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	40	100
10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	40
Презентація	1	20
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 60% від можливої кількості балів за поточну роботу. Модульна контрольна робота складається із теоретичних питань. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу – 40. Результати модульної контрольної роботи сумуються із балами, отриманими впродовж практичних занять та оцінювання поза аудиторної навчальної діяльності у ході поточного оцінювання: $60+40=100$ балів.

Критерії оцінювання курсової роботи (проекту) (у разі потреби)

Не передбачено навчальним планом

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

— **«відмінно» (90-100 балів, А)** заслуговує здобувач, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

— **«добре» (82-89 балів, В)** заслуговує здобувач, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

— **«добре» (74-81 бал, С)** заслуговує здобувач, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

— **«задовільно» (64-73 бали, D)** заслуговує здобувач, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

— **«задовільно» (60-63 балів, E)** заслуговує здобувач, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили грубі помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.

— **«незадовільно» (35-59 балів, FX)** виставляється здобувач, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

— **«незадовільно» (0-34 балів, F)** виставляється здобувачу коли протягом семестру він допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Поняття професійної етики та її роль у діяльності перекладача.

Основні поняття: мораль, етика, професійна етика

Місце етики в перекладацькій професії.

Тема 2 . Моральні принципи професійної діяльності перекладача.

Добросовісність, відповідальність, об'єктивність.

Повага до культури, мови й традицій інших народів.

Тема 3. Кодекси професійної етики перекладача.
 Міжнародні та національні кодекси.
 Тема 4. Конфіденційність і перекладацька таємниця.
 Правові та моральні аспекти.
 Випадки порушення конфіденційності.
 Тема 5. Неупередженість і нейтральність перекладача.
 Етичні дилеми в юридичному, медичному, судовому перекладі
 Перекладач як посередник між культурами.
 Тема 6. Етичні аспекти письмового та усного перекладу.
 Відмінності в професійній поведінці.
 Особливості роботи в синхронному перекладі.
 Тема 7. Відповідальність перекладача за якість і точність перекладу.
 Етична сторона помилок.
 Маніпуляція текстом і перекладацька свобода.
 Тема 8. Професійна взаємодія з клієнтами та колегами.
 Етична комунікація. Повага до авторства, спільна робота над перекладом.
 Тема 9. Проблеми авторського права та плагіату в перекладацькій практиці.
 Тема 10. Етика в умовах цифрових технологій і машинного перекладу.
 Тема 11. Професійна доброчесність і саморозвиток перекладача.
 Постійне навчання
 Етична саморефлексія в професійній діяльності.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття професійної етики та її роль у діяльності перекладача.	8	2				6
Тема 2. Моральні принципи професійної діяльності перекладача.	8	2				6
Тема 3. Кодекси професійної етики перекладача.	8	4				4
Тема 4. Конфіденційність і перекладацька таємниця.	10	2	2			6
Тема 5. Неупередженість і нейтральність перекладача.	8	2				6
Тема 6. Етичні аспекти письмового та усного перекладу.	10	2	2			6
Тема 7. Відповідальність перекладача за якість і точність перекладу.	6	2				6
Тема 8. Професійна взаємодія з клієнтами та колегами.	8	2	2			4
Тема 9. Проблеми авторського права та плагіату в	6	2				4

перекладацькій практиці.						
Тема 10. Етика в умовах цифрових технологій і машинного перекладу.	6	2				4
Тема 11. Професійна доброчесність і саморозвиток перекладача.	10	2	2			4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	90	24	10			56
Разом за семестр	90	24	10			56

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Конфіденційність і перекладацька таємниця.	2	
2	Етичні аспекти письмового та усного перекладу.	2	
3	Професійна взаємодія з клієнтами та колегами.	2	
4	Професійна доброчесність і саморозвиток перекладача.	2	
Разом		8	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Самостійне опрацювання рекомендованої літератури з тем практичних занять.	30	
2	Підготовка до практичних занять та письмове виконання перекладів текстів.	24	
Разом		54	

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби: навчальна платформа Moodle, Google Meet, офісні додатки, сайт електронного навчання УжНУ: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>, РС.

Обладнання: проектор.

Програмне забезпечення: Microsoft Office.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Attila Imre. A fordítók szakmai etikájának kihívásai. TANULMÁNYOK. DOI: 10.19090/tm.2019.1.147-160. https://www.researchgate.net/publication/339291907_A_forditok_szakmai_etikajanak_kihivasai.

2. Imre Attila (2017) Fordítói etika és professzionalizmus, in Nyomárkay István & Papp Andrea (eds) Világkép és etimológia. Írások Nyomárkay István 80. születésnapjára, Budapest, Modern Filológiai Társaság, 167-195.
3. A jogi szaktolmácsolás története, etikája és gyakorlata. [https://jak.ppke.hu/uploads/articles/2129770/file/A%20jogi%20szaktolm%C3%A1csol%C3%A1s%20t%C3%B6rt%C3%A9nete%2C%20etik%C3%A1ja%20C3%A9s%20gyakorlata\(1\).pdf](https://jak.ppke.hu/uploads/articles/2129770/file/A%20jogi%20szaktolm%C3%A1csol%C3%A1s%20t%C3%B6rt%C3%A9nete%2C%20etik%C3%A1ja%20C3%A9s%20gyakorlata(1).pdf).
4. Németh Gabriella 2019b. A közérthetőség etikájának jelentősége a jogalkotásban és a sablonizált szerződési feltételekben. In: Szoták, Szilvia (szerk.) Az állami fordítószerződés 150 éve. Budapest: OFFI Zrt. 127–136.
5. Németh Gabriella 2018. A hivatásetikáról igazságügyi szakértőknek. In: Szakály Zsuzsa – Szabó Imre (szerk.) Igazságügyi Szakértők Első Jogi Képzése: Igazságügyi Szolgáltatások Jogakadémiája. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
6. Sille István. Illem, etikett, protokoll. Akadémiai Kiadó, 2016.
7. Csurgó Ottóné dr., Dr. Dominik Gyula, Földesi Tamás, Farkas Péter, Halász Judit, Hajdu Péter, Dr. Kardos Lea, Dr. Pálkás Jenő, Popper Klára. Üzleti etika. 2006.
8. Alasdair MacIntyre. Az etika rövid története. Az erkölcsfilozófia története a homéroszi kortól a huszadik századig. Typotex, 2021.

Допоміжна література

1. Бралатан В.П., Гуцаленко Л.В., Здирко Н.Г. Професійна етика. Навч. посіб. К., 2011.
2. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: Підручник. К., 2017.
3. Основи професіоналізму перекладача: метод. посібник до занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, ОП Переклад з англійської мови та другої іноземної українською / уклад. О. П. Матузкова. Одеса : видавець Букаєв Вадим Васильович, 2024. с.
4. Larry R. Churchill. Etika mindenkinek - Készségalapú megközelítés. Pallas Athéné Könyvkiadó Kft., 2020.
5. Nagy Zsolt 2017. Jogász etika és felelősség I. In: Nagy Zsolt – Tóth Judit (szerk.) Jogász etika és felelősség. Szeged: SZTE Állam és Jogtudományi Kar
6. Canfora, C. Risks in neural machine translation. Translation Spaces. 2019. Vol. 9, No. 1, P. 58-77.
7. The Routledge Handbook of Translation and Ethics / edited by Kaisa Koskinen and Nike K. Pokorn. London ; New York : Routledge, 2020. 494 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://hu.avktarget.com/articles/kultura-i-obshestvo/raznica-mezhdu-etikoj-i-etiketom.html>.
2. https://mersz.hu/dokumentum/dj131iep_70/.
3. https://nemzetipedkar.hu/wp-content/uploads/2021/09/npk-etikai-kodex_hatalyos-2021-09-23.pdf.
4. <https://www.offi.hu/sites/default/files/media/files/hitkoz-26.pdf>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)